

**LOKALNI AKCIONI PLAN
ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA
IZBEGLIH I INTERNO RASELJENIH LICA
I POVRATNIKA PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI**

Tutin, septembar 2011. godine

SADRŽAJ

R.br.	Opis	Strana
1.	Uvod	2.
2.	Uvodna reč Predsednika Opštine	2.
3.	Odluka Skupštine opštine o usvajanju LPA	3.
4.	Šta je lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji	4.
5.	Sažetak (rezime) LPA	5.
6.	Poglavlje 1: Opšti podaci o opštini	7.
7.	Poglavlje 2: Podaci o izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima u gradu	9.
8.	Poglavlje 3: Analiza situacije i sporna pitanja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika	10.
9.	Poglavlje 4: Prioritetne ciljne grupe	14.
10.	Poglavlje 5: Opšti i specifični ciljevi	15.
11.	Poglavlje 6: Aktivnosti – zadaci za realizaciju LPA	16.
12.	Poglavlje 7: Resursi/budžet	23.
13.	Poglavlje 8: Aranžmani za primenu (implementacija)	23.
14.	Praćenje i ocena uspešnosti (monitoring i evaluacija)	24.

UVOD

Uvodna reč predsednika opštine Tutin

Poštovani sugrađani,

U našoj opštini u proteklih devetnaest godina prema evidenciji Povereništva za izbeglice, boravilo je oko 2000 izbeglih, prognanih i interno raseljenih lica sa prostora bivših jugoslovenskih republika, a njih oko 743 je ostalo da živi na teritoriji opštine i to predstavlja oko 2,5 % ukupnog stanovništva. Lokalna zajednica ne može zanemariti potrebe ovako velike grupe svojih članova.

U ime opštine Tutin, poznate po otvorenosti za saradnju, podršku i negovanje opšte humanih vrednosti, želim da Vas obavestim da smo 2009. godine izradili i usvojili Lokani akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica koja žive na našoj teritoriji, a zbog veoma izražene cifre povratnika kojih u našoj opštini ima oko 5000 i koji čine 18 % od ukupnog broja stanovnika u postojeći Plan smo proširili sa povratnicima i usvojili– Lokani akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji. Lokalna samouprava namerava da svojim sugrađanima- izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima, obezbedi mogućnosti za što kvalitetniji život u lokalnoj zajednici, a to za našu i onako nerazvijenu i siromašnu opštinu predstavlja veliko opterećenje. Glavni pravac našeg delovanja, formulisan u ovom dokumentu, odnosi se na obezbeđenje uslova za lokalnu integraciju, rešavanjem osnovnih potreba izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika i njihovih porodica, kao i unapređenje njihovog položaja u društvu. Osnovni cilj lokalne integracije je obezbeđivanje mogućnosti izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima za ekonomsku i socijalnu ravnopravnost sa svim ostalim građanima i dostojanstven život u zajednici.

S obzirom da primena i realizacija ovog Plana zahtevaju različite resurse, lokalna samouprava učestvuje u njegovom finansiranju i na taj način izražava svoju rešenost da unapredi kvalitet života izbeglih i interno raseljenih lica u opštini Tutin. Izuzetno je važno da će Plan sprovesti lokalni kadrovi, oslanjajući se na svoja stručna znanja i druge profesionalne kompetencije.

Smatramo da je ovaj dokument logičan nastavak opšteg, strateškog pristupa lokalne samouprave u razvoju Opštine i poboljšanju uslova za život građana. Nakon usvajanja i uspešno započetog procesa primene nekoliko ključnih strateških dokumenata lokalne zajednice – Strategije održivog razvoja, Strategije socijalne zaštite, Lokalnog akcionog plana za mlade, uspešno sprovođenje Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika, daće doprinos i daljoj realizaciji opštih strateških opredeljenja lokalne samouprave.

Posebno ističem da i ovaj dokument jasno naglašava da je jedan od prioriteta svih nas koji upravljamo ovom Opštinom, da obezbedimo bolje uslove života za sve izbegle, interno raseljena lica i povratnike koji su utočište našli u opštini Tutin.

Tutin,
Septembar, 2011. godine

Predsednik opštine Tutin

Bajro Gegić

ODLUKA
SKUPŠTINE OPŠTINE TUTIN O USVAJANJU LOKALNOG AKCIONOG PLANA
ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I
POVRATNIKA PO SPORAZUMU O READMISIJI

Na osnovu člana 37. Statuta opštine Tutin / „Opštinski službeni glasnik“ br 9/09/ i Zaključka Skupštine opštine Tutin / „Opštinski službeni glasnik“ br 7/09/ Skupština opštine Tutin na sjednici održanoj dana, 20.09.2011.godine donijela je

ODLUKU

1. Usvaja se Događeni akcioni plan za unapređenje položaja izbjeglih i interno raseljenih lica i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji.
2. Odluku objaviti u „Službenom listu opštine Tutin“

SKUPŠTINA OPŠTINE

I Broj : 011-10/2011
Dana, 20.09.2011.
Tutin

Predsjednik Skupštine
Salih Hot s. r.

ŠTA JE LOKALNI PLAN AKCIJE ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I POV RATNIKA PO SPORAZUMU O READMISIJI

U ovom dokumentu pod procesom lokalnog akcionog planiranja unapređenja položaja izbeglih¹, interno raseljenih lica² (IRL) i povratnika po sporazumu o readmisiji s EU³ podrazumevamo proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji (u daljem tekstu povratnika) nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u toku predviđenog vremenskog perioda. Taj proces se zasniva na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici u planiranju i primeni plana. Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika posmatramo kao rezultat procesa planiranja ili plansku odluku kojom su definisani osnovni način ostvarivanja ciljeva razvoja ove oblasti života lokalne zajednice.

Kreiranje i sprovođenje lokalnih akcionih planova za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih društvenih grupa.

Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglica, IRL i povratnika donosi se na period od 5 godina, sa detaljnom razradom aktivnosti za 2011 – 2014. godinu.

Proces izrade Lokalnog akcionog plana zasnivao se na interaktivnom pristupu čije su osnovne metodološke karakteristike da je:

- lokalni – sproveden je u lokalnoj zajednici i uvažava lokalne specifičnosti;
- participativan – uključio je različite bitne aktere procesa društveno organizovane podrške izbeglim, IRL i povratnicima u lokalnoj zajednici;
- utemeljen na realnim okolnostima, raspoloživim resursima i potrebama unapređenja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika;
- prilagođen situaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži;
- koristi savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenja odluka;
- podstiče odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici.

(1) Prema konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), izbeglica je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinuđene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wik/Refugee>)

(2) **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplave i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava <http://www.articleword.org/index.php/Displaced> person

(3) Prema Sporazumu o readmisiji s EU, povratnik je lice koje ne ispunjava ili više ne ispunjava važeće uslove za ulazak, boravak ili nastanjenje na teritoriji države članice EU, ukoliko je dokazano ili ako je moguće na osnovu podnetih prima facie dokaza verodostojno pretpostaviti da je to lice državljanin Srbije

SAŽETAK – REZIME

Opština Tutin kao jedna od Sandžačkih opština, sastoji se od 93 naselja i nalazi se na teritoriji jugozapadne Srbije. Opština Tutin spada u najnerazvijenija područja na teritoriji Republike Srbije, a statistički podaci pokazuju neprekidan rast broja nezaposlenih: u 2005. godini je bilo 4.241, 2006. godini 5.515, a 2010. godine 6.707, danas tačno 7.000 prijavljenih nezaposlenih.

Broj raseljenih lica se ni nakon deset godina od njihovog dolaska nije značajnije smanjio; dok ih je 1999 – 2000. godine bilo 1.402, sada je taj broj 743. Prema podacima Komesarijata za izbeglice 42 osobe su vraćene u Tutin preko aerodroma Nikola Tesla u Beogradu. Prema podacima IOM-a koji je u periodu od 2000 – 2009. godine sprovodio programe dobrovoljnog povratka, u Tutin je vraćeno 756 ljudi.

Onsovni problemi interno raseljenih lica i povratnika u opštini Tutin su sledeći:

1. **stambena rešenja** – najveći deo raseljeničke populacije nema rešeno stambeno pitanje, već žive kao podstanari u iznajmljenim stanovima ili kod rođaka i prijatelja. Takođe, povratnici često žive u prostoru koji nije u njihovom vlasništvu, ali ga i istovremeno i ne plaćaju, što ih stavlja u veliki rizik;
2. **nezaposlenost i siromaštvo** – visok nivo nezaposlenosti prisutan je među raseljeničkom populacijom, ali i među povratnicima. Iako jedan broj neformalno radi, većinu prihode ostvaruju i na druge načine.
3. **zdravstvena zaštita i obrazovanje** – povratnicima najčešće nedostaju zdravstvene knjižice, što je elementaran uslov za pristup uslugama zdravstvene zaštite. Deca povratnika uglavnom ne idu u vrtić, a jedan broj dece osnovnoškolskog uzrasta ne pohađa školu, prevashodno zbog toga što ne govore sprski jezik.

Opšti cilj

Poboljšati socijalno-ekonomski položaj izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika u opštini Tutin kroz programe poboljšanja uslova života i reintegracije.

Specifični ciljevi:

1. U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica interno raseljenih lica i povratnika kroz dodelu grantova u građevinskom materijalu za dovršetak započete stambene gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata,
2. U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica interno raseljenih lica kroz izgradnju montažnih kuća, kao i za najmanje 5 porodica povratnika,
3. U periodu do kraja 2014. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 50 porodica interno raseljenih lica i povratnika kroz grantove dohodovnih aktivnosti,
4. Stambeno zbrinuti socijalno ugrožene porodice interno raseljenih lica i povratnika izgradnjom objekta za socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima sa najmanje 20 stanova.

ABSTRACT – SUMMARY

The municipality of Tutin, as one of the Sandzak municipalities, consists of 93 villages and is located on the territory of South West Serbia. The municipality of Tutin belongs to one of the least developed areas in the Republic of Serbia, while the statistics indicate a steady rise in unemployment: in 2005, the number of registered unemployed was 4241, in 2006 the number was 5515, in 2010 it was 6707, whereby today it has risen to exactly 7000.

Even after ten years after their arrival, the number of displaced persons has not been significantly reduced, whereby between 1999 – 2000, there were 1402, now accumulating to 743. According to the Commissariat for Refugees, 42 people were returned to Tutin via the airport Nikola Tesla in Belgrade. According to IOM, which implemented programmes of assisted voluntary return (AVR) during 2000 – 2009, 756 people have been returned to Tutin.

The basic problems of internally displaced persons and returnees in the municipality of Tutin are as follows:

1. **Housing solutions** - most of the displaced population has not resolved the housing issue, but rather they live as tenants in rented apartments or with relatives and friends. Also, returnees often live in accommodations that are not owned by them, but at the same time they do not pay for it, which puts them at high risk;
2. **Unemployment and poverty** – there is a high level of unemployment among the displaced, but also among the returnee population. Even though a certain number does work unofficially, most of the income, however, they attain through other sources.
3. **Health and education** – in most cases returnees lack the health insurance card, a basic prerequisite for accessing health services. In general, the children of returnees do not go to the kindergarten, and a number of primary school aged children do not attend school, primarily because they do not speak the Serbian language.

General Objective:

To improve the socio-economic situation of refugees, internally displaced persons and returnees in the municipality of Tutin through programmes for the improvement of living conditions and reintegration.

Specific Objectives:

1. In the period from 2011 – 2014, provide housing solutions for at least 15 families of internally displaced persons and returnees through grants of construction material for the completion of commenced housing reconstructions or renovations of old, inappropriate dwellings;
2. In the period from 2011 – 2014, provide housing for at least eight families of internally displaced persons through the construction of prefabricated houses, as well as for at least five returnee families;
3. Until the end of 2014, at least 50 families of internally displaced persons and returnees economically strengthened and made independent through the provision of income generating activities (IGA) grants;
4. Provide accommodation for socially vulnerable families of internally displaced persons and returnees by means of constructing social housing under protected conditions with at least 20 apartments.

POGLAVLJE 1.

OSNOVNI PODACI O OPŠTINI TUTIN

Stanovništvo

Opština Tutin kao jedna od Sandžačkih opština nalazi se na teritoriji jugozapadne Srbije i ograničena je teritorijama 7 drugih opština: Novim Pazarom, Sjenicom, Zubinim Potokom i Istokom iz Srbije, a Rožajama, Beranama i Bijelim Poljem iz Crne Gore.

Teritorija opštine Tutin s prosečnom nadmorskom visinom od 1.000 m prostire se na površini od 741 km² što je čini, zajedno s opštinom Novi Pazar, drugom opštinom Raškog okruga dok je po broju stanovnika (30.054, popis 2002) treća opština istog okruga.

U poređenju s rezultatima popisa stanovništva iz 1971.godine (29.444), u 2002. godinu (30.054) broj stanovnika je porastao za svega 610 i ako se zna da je prirodni priraštaj za 2002. godinu bio 15,5% a za 2005. godinu 14,2% (na 1000 stanovnika). Tokom 70-ih i 80-ih godina, tj. 1981 god. (32.779) broj stanovnika se kontinuirano uvećavao, da bi 1991god. (34.631) bilo registrovano samo 5.100 stanovnika više u odnosu na podatak iz 1971 god. Svi ovi podaci govore koliki broj stanovnika se odselio ka zemljama Zapadne Evrope, Sarajevu i većim gradovima Srbije, zbog ratnih zbivanja u republikama bivše Jugoslavije kao i iz ekonomskih razloga. Gustina naseljenosti na teritoriji cele opštine je 40,5 st/km².

Odnos urbanog i ruralnog stanovništva prema podacima iz 2002. godine govori da je 2,7 puta veći broj urbanog stanovništva od ruralnog i to: od 30.054 stanovnika, 21.993 (73,18%) je urbano a 8.061 (26,82%) je ruralno. Statistički podaci jasno ukazuju na depopulaciju seoskih sredina i porast stanovnika u gradskim centrima.

Etnička pripadnost stanovništva govori da u tutinskoj opštini dominira bošnjačko-muslimanska populacija koja je 22 puta brojnija od srpske. Na osnovu podataka iz 1991.god., 32.895 su Bošnjaci, 1.461 Srbi, a prema popisu iz 2002. god., 28.319 Bošnjaci, a 1.299 Srbi.

Tutinska opština ima 93 naselja, od čega se mogu izdvojiti 6 većih grupa naselja:

- Tutin, gradsko područje s okolnim selima,
- Delimeđe, Melaje, s okolnim selima,
- Ribariće s okolnim selima,
- Crkvine s okolnim selima,
- Draga i Mojstir s okolnim selima,
- Leskova s okolnim selima.

Broj stanovnika po naseljima značajno varira, gde gradsko naselje dominira sa 11.152 a njegova okolna sela 2.954 dok ostatak do 30.054 je u ostalim seoskim naseljima.

Privreda

Opština Tutin spada u najnerazvijenija područja na teritoriji Republike Srbije iako broj zaposlenih raste u periodu od 2002. god. sa određenim oscilacijama, zahvaljujući državnoj inicijativi koja je preko svojih institucija Fonda za razvoj i Nacionalne službe za zapošljavanje, odobravalala sredstva za samozapošljavanje. Takođe legalizacija poslova iz sive zone ali i ubrzani razvoj preduzeća (privatna) iz sektora proizvodnje nameštaja, uticalo je na trend porasta zaposlenih. Dovoljan je podatak iz 2005.godine da je narodni dohodak za opštinu Tutin iznosio 25,8% od nivoa Republike Srbije. U ostvarenju narodnog dohotka učešće privatne svojine je oko 90%. Prema podacima Narodne banke Srbije na kraju 2005. godine u opštini Tutin je bilo aktivno 147 preduzeća. Najveće

procentualno učešće u privrednim sektorima ima trgovina sa blizu 57,82% od ukupno aktivnih preduzeća, zatim sledi prerađivačka industrija sa 11,56%, poljoprivreda sa 8,16%, građevinarstvo 5,44%, obrazovanje 5,44% i ostatak ostali sektori.

Statistički podaci pokazuju neprekidan rast broja nezaposlenih: u 2005. godini je bilo 4.241, 2006. godini 5.515, a 2010. godine 6.707, danas tačno 7.000 prijavljenih nezaposlenih.

Gradska uprava – organizaciona struktura

U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, organi lokalne samouprave opštine Tutin su Skupština opštine (37 odbornika), Predsednik opštine i Opštinsko vijeće (5 članova).

Za neposredno sprovođenje i izvršavanje zakona, opštinskih i drugih propisa, kao i omogućavanje ostvarivanje prava građanima, obrazuje se Opštinska uprava kao jedinstvena služba.

Opštinska uprava opštine Tutin organizovana je kao jedinstvena služba sa 8 unutrašnjih organizacionih jedinica:

1. Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti,
2. Odeljenje za privredu i lokalni ekonomski razvoj,
3. Odeljenje za urbanizam i inspekcijske poslove,
4. Odeljenje za budžet i finansije,
5. Služba za skupštinske poslove,
6. Služba za zajedničke poslove,
7. Opštinsko javno pravobranilaštvo,
8. Mesne zajednice.

Povereništvo za izbeglice čini poverenik u okviru Odeljenja za opštu upravu i društvene delatnosti, a radno mesto nije sistematizovano, već dodat referat saradniku za obrazovanje.

POGLAVLJE 2.

PODACI O IZBEGLIM, INTERNO RASELJENIM LICIMA I POVRATNICIMA NA TERITORIJI OPŠTINE TUTIN

Broj izbeglih lica koja su se smestila u Tutinu od 90-ih godina je značajno smanjen. Od početnih 219 osoba 1996. godine, u 2010. je zabeleženo 7 osoba. Međutim broj raseljenih lica se ni nakon deset godina od njihovog dolaska nije značajnije smanjio; dok ih je 1999 – 2000. godine bilo **1.402** (na osnovu ličnog broja u raseljeničkoj legitimaciji), sada je taj **broj 743** lica. Jako mali broj se vratio na Kosovo (3 porodice), mnogi su tražili saglasnost za premeštaj u druge opštine u Republici Srbiji, dok se veliki broj samostalno integrisao, pošto je veliki broj njih poreklom sa ovih prostora. Trenutno 54 porodice odnosno 243 lica skoro svakodnevno traže neku vrstu pomoći.

Broj povratnika u opštini Tutin nije tačno utvrđen jer niko nije vodio evidenciju o tome. Prema podacima Komesarijata za izbeglice 42 osobe su vraćene u Tutin preko aerodroma Nikola Tesla u Beogradu. Prema podacima IOM-a koji je u periodu od 2000 – 2009. godine sprovodio programe dobrovoljnog povratka, u Tutin je vraćeno 756 ljudi. Na zahtev Komesarijata za izbeglice u avgustu 2011. godine poverenik u opštini Tutin je uradio anketu za 71 porodicu, odnosno 334 povratnika. Mnogi pokazatelji govore da je broj povratnika mnogo veći od podataka koje imamo.

U Tutinu je postojao jedan nezvanični kolektivni centar do 2003.godine. S druge strane, raseljena lica su uglavnom (u 80% slučajeva) u privatnom smeštaju, a oko 20% ima sopstveni smeštaj. To su uglavnom lica poreklom iz ove opštine koja su nasledila imovinu ili lica kojima je opština dala parcele za izgradnju kuća.

Što se tiče strukture najugroženijih IRL, vezano za 243 lica iz 54 porodice:

- 98 lica nezaposleno,
- 31 lice zaposleno,
- 19 lica penzioneri,
- 11 lica prima MOP,
- 16 lica prima nadoknadu,
- 68 dece.

U Tutinu je ostao jako mali broj izbeglica, svega 7, a od tog broja 3 su iz Republikr Hrvatske i 4 iz Bosne i Hercegovine. Međutim, broj raseljenih lica je veliki, zbog dešavanja na Kosovu. Oni su uglavnom došli u Tutin 1999. godine. Radi se o licima koja su poreklom s ovih prostora, Srbi i Bošnjaci, a veliki je broj i Goranaca koji su verovatno došli kao rođaci i prijatelji Goranaca koji žive i rade u Tutinu.

Samorganizovanost izbeglica i IRL u Tutinu je slaba, postojalo je udruženje „Đerdan“ ali ono nije funkcionisalo.

U Opštinskom vijeću postoji osoba zadužena za socijalnu politiku. Pored toga, Skupština Opštine ima Savet za socijalnu politiku u okviru kojeg se rešavaju i pitanja izbeglica i IRL.

POGLAVLJE 3.

ANALIZA SITUACIJE I SPORNA PITANJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I POV RATNIKA

Analiza situacije realizovana je analizom dokumentacije, zainteresovanih strana i samih problema.

Analiza ili pregled dokumentacije o radnom okruženju obuhvatila je nekoliko ključnih nacionalnih dokumenata relevantnih za ovu oblast, aktuelni zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglih lica, interno raseljenih lica i povratnika u Republici Srbiji, strateška dokumenta opštine Tutin i realizovane i aktuelne projekte i programe namenjene izbeglim, IRL i povratnicima u Tutinu.

Nacionalni strateški dokumenti od značaja za pitanja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su:

- Strategija upravljanja migracija u Republici Srbiji (2009.)
- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica 2011. – 2014. godine (revizija iz marta 2011. godine);
- Strategija reintegracije povratnika po sporazumu o readmisiji (2009.)
- Strategija za smanjenje siromaštva (2003.);
- Nacionalna strategija održivog razvoja (2008.);
- Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije 2006-2012.;
- Nacionalna strategija zapošljavanja 2011-2020.;
- Strategija regionalnog razvoja 2007-2012.;
- Strategija razvoja socijalne zaštite;
- Nacionalni plan akcije za decu.

Lokalna strateška dokumenta značajna za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u opštini Tutina su:

- Strateški plan održivog razvoja opštine Tutin od 2008 – 2012,
- Strategija i akcioni plan za mlade od 2010 – 2013,
- Strategija socijalne zaštite od 2010 – 2014,
- Prostorni plan i plan generalne regulacije (usvojen 2011.).

Dosadašnje aktivnosti opštine Tutin na podršci izbeglim i IRL su u okvirima njenih mogućnosti a odnosile su se na:

- davanje smeštaja,
- jednokratnih pomoći,
- građevinskih parcela bez nadoknade,
- davanju građevinskog materijala,
- kupovinom knjiga za decu školskog uzrasta,
- zapošljavanju.

Najvažniji zaključci ove analize su sledeći:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (revizija marta 2011. godine) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i obezbeđivanje uslova za lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu s međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupacije građana.

- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.
- Strateški plan održivog razvoja opštine Tutin za period od 2008. do 2012. daje osnovne strateški smernice za unapređenje životnih uslova i sveukupnih prilika u lokalnoj zajednici. S druge strane, Strategija i akcioni plan za mlade od 2010 – 2013. pružaju pravce delovanja u programima sticanja kvalifikacija mladih. Posebno je značajan Prostorni plan i plan generalne regulacije, koji je usvojen 2011. godine, jer su njime predviđene parcele za raseljena lica, a istim planom je doneta i odluka o dodeli parcele za izgradnju socijalnih stanova. Konačno, u Strategiji socijalne zaštite od 2010 – 2014, izbegli, raseljeni i povratnici su prepoznati u kontekstu migracija, kao različite migrantske grupe.

-Analiza stanja u lokalnoj zajednici po pitanjima unapređenja socio-ekonomskog položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji izvršena je kroz identifikovanje dosadašnjih aktivnosti i rezultata u ovom domenu i sagledavanja kapaciteta i slabosti lokalne zajednice, kao i mogućnosti i prepreka s kojima se lokalna zajednica suočava u svom radnom okruženju.

SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Dobra saradnja svih institucija, - Stručnost i efikasnost u radu, - Postojanje Saveta za migracije, - Učešće medija u dizanju svesti o problemima migrantskih grupa, - Iskustvo s resorima zdravstva i obrazovanja, - Mogućnosti za rešavanje stambenih problema (spremnost opštine da dodeli zemlju), - Spremnost za pokretanje preduzetničkih inicijativa, - Zainteresovanost dijaspore za učestvovanje u rešavanju problema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak finansijskih sredstava u budžetu, ograničen budžet, - Infrastruktura, - Nedovoljna opremljenost, - Nema jedinstvene baze podataka o povratnicima, - Veliki nivo nezaposlenosti, kako lokalnog stanovništva, tako i migrantskih grupa, - Nedostatak motivacije povratnika da učestvuju u programima.
MOGUĆNOSTI	PREPREKE
<ul style="list-style-type: none"> - Politička volja da se reši problem izbeglih, interno raseljenih lica, i pomogne osnaživanje povratnika, - Javna svest o problemima ugroženih migrantskih grupa, - Raspoloživi fondovi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonomska kriza i političke promene, - Slab nivo realizacije strateških planova, - Visoka nezaposlenost na nacionalnom nivou.

Glavne snage lokalne zajednice značajne za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika jesu dobra saradnja svih institucija (uključujući saveta za migracije i poverništvo, kao i savet za socijalnu politiku), ali i dobra saradnja s državnim organima, kao i sama međuinstitucionalna saradnja. Zatim, u Opštini Tutin mediji prepoznaju problem migracija i spremni su da ulože napore u njegovom rešavanju. Postoji spremnost i mogućnost da se dodeli zemlja radi rešavanja stambenih problema izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika. Takođe postoji spremnost za pokretanje preduzetničkih inicijativa u Opštini. Zainteresovanost dijaspore za učestvovanje u rešavanju problema izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika je dodatna snaga lokalne samouprave.

Slabosti lokalne samouprave predstavljaju nedostatak finansijskih sredstava u budžetu, kao i infrastruktura i nedovoljna opremljenost. Osim toga ne postoji jedinstvena baza podataka o povratnicima. Visoka stopa nezaposlenosti lokalnog stanovništva i migrantskih grupa u lokalnoj zajednici isto pripadaju slabostima, kao i nedostatak motivacije povratnika da učestvuju u programima.

Među glavnim mogućnostima u Tutinu, ističe se značajna politička volja da se reši problem izbeglih, interno raseljenih lica, i pomogne osnaživanje povratnika. Povoljnom okruženju doprinosi i visoka javna svest o problemima ugroženih migrantskih grupa, kao i raspoloživi fondovi. S druge strane, ekonomska kriza i političke promene predstavljaju značajnu prepreku u ostvarivanju podrške ovim ugroženim migrantskim grupama, čemu doprinosi i slab nivo realizacije strateških planova. Konačno, na nacionalnom planu primetna je visoka nezaposlenost.

1. Analiza problema je pokazala da su glavni problemi izbeglih i interno raseljenih lica u opštini Tutina:

Stambeni status: Veliki deo raseljeničke populacije nema rešeno stambeno pitanje, već žive kao podstanari u iznajmljenim stanovima ili kod rođaka i prijatelja. Manji deo ovih lica je rešio stambeni status kupovinom imovine. Što se tiče povratnika, veliki broj njih živi u prostoru koj nije u njihovom vlasništvu, ali ga i istovremeno i ne plaća. ovo znači da je ugroženim grupama interno raseljenih lica i povratnika potrebna pomoć u iznalaženju stambenih rešenja.

Siromaštvo, nezaposlenost: Nezaposlenost je prisutna u visokom procentu među raseljeničkom populacijom i među povratnicima. Zbog niskog stepena obrazovanja i nedostatka kvalifikacija, ovoj populaciji je veoma teško da nađe zaposlenje. Među povratnicima više od polovine ne radi, dok u pojedinim domaćinstvima jedam član ostvaruje prihod u bilo kakvom obliku. S druge strane, povratnici su u načelu prijavljeni kod Nacionalne službe za zapošljavanje, ali i dalje većinom ostvaruju prihode od neformalnog ili formalnog zaposlenja, pomoći rođaka, ili prošnjom.

Pristup socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju: Povratnici slabo koriste programe materijalnog obezbeđenja i dečji dodatak, a u ograničenom broju slučajeva, povratnička domaćinstva prijavljuju da su primili jednokratnu novčanu pomoć. Povratnicima najčešće nedostaju zdravstvene knjižice, što je elementaran uslov za pristup uslugama zdravstvene zaštite. Nedostatak zdravstvene knjižice najčešće se objašnjava neposedovanjem nekog drugog dokumenta.

Što se tiče pristupa obrazovanju i školovanja, poteškoće se javljaju među decom raseljenih lica sa Kosova i Metohije romske nacionalnosti, koja su delimično uključena u sistem redovnog školovanja, zbog nedostatka sredstava ili jezičke barijere.

S druge strane, povratnička domaćinstva su najčešće s decom osnovnoškolskog uzrasta, a onda i s decom uzrasta za vrtić. Oni uglavnom ne idu u vrtić, prema navodima roditelja, zato što nemaju sredstva za plaćanje vrtića. Jedan broj povratničke dece osnovnoškolskog uzrasta ne pohađa školu, prevashodno zbog toga što ne govore sprski jezik.

Opšti zaključci analize –sporna pitanja

Iz prethodnih analiza može se zaključiti da su onsovni problemi izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika sledeći:

1. **stambena rešenja** – najveći deo izbegličke i raseljeničke populacije nema rešeno stambeno pitanje, već žive kao podstanari u iznajmljenim stanovima ili kod rođaka i prijatelja. Takođe,

povratnici često žive u prostoru koji nije u njihovom vlasništvu, ali ga i istovremeno i ne plaćaju, što ih stavlja u veliki rizik;

2. **nezaposlenost i siromaštvo** – visok nivo nezaposlenosti prisutan je među raseljeničkom populacijom, ali i među povratnicima. Iako jedan broj neformalno radi, većina prihode ostvaruje i kroz pomoć rođaka, ili prošnjom.
3. **zdravstvena zaštita i obrazovanje** – povratnicima najčešće nedostaju zdravstvene knjižice, što je elementaran uslov za pristup uslugama zdravstvene zaštite. Deca povratnika uglavnom ne idu u vrtić, a jedan broj dece osnovnoškolskog uzrasta ne pohađa školu, prevashodno zbog toga što ne govore sprski jezik.

Analiza zainteresovanih strana – identifikovane su ključne zainteresovane strane za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u opštini Tutin, koje su diferencirane na krajnje korisnike/ce (različite grupe izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika) i ključne partnere lokalnoj samoupravi u razvoju i primeni mera i programa.

Krajni korisnici/ce Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su:

- višočlane porodice, porodice koje žive u neadekvatnom privatnom smeštaju (porodice koje broje više od četiri člana);
- porodice bez imovine i redovnih prihoda;
- porodice s decom sa smetnjama u razvoju i/ili samohrani roditelji;
- žene;
- samačka domaćinstva;
- radno sposobni izbeglice, interno raseljena lica i povratnici koji nemaju kvalifikacije odgovarajuće za potrebe lokalne privrede.

Ključni partneri lokalnoj samoupravi su:

- Povereništvo za izbeglice ima iskustvo i znanja u ovoj oblasti i direktno se bavi rešavanjem svih problema ove ciljne grupe;
- Centar za socijalni rad u sprovođenju mera socijalne zaštite odlučuje o ostavri vanju prava na materijalno obezbeđenje porodice, prava na tuđu negu i pomoć, prava na osposobljavanje za rad, o merama starateljske zaštite, hraniteljstvu i usvojenju, smeštaju u ustanovu socijalne zaštite;
- Zdrastveni centar pruža usluge primarne i sekundarne zaštite;
- Obrazovne institucije – osnovne i srednje škole kroz svoje redovne programske aktivnosti obuhvataju i pružaju mogućnost izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima da steknu određeno obrazovanje;
- Nacionalna služba za zapošljavanje – Filijala Tutin sprovodi različite programe podrške zapošljavanju nezaposlenih, radno sposobnih koji aktivno traže posao.

POGLAVLJE 4.

PRIORITETNE GRUPE

Prioritetne grupe Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika opštine Tutin definisane su na osnovu sledećih kriterijuma:

- uočljivost i složenost problema ove ciljne grupe u lokalnoj zajednici;
- broj članova porodice koje imaju iste probleme;
- socijalna struktura porodice (npr. samohrani roditelji, dete sa smetnjama u razvoju, osobe starije od 65 godina);
- nezaposlenost i materijalno siromaštvo ove ciljne grupe.

Prioritne grupe, odabrane na osnovu prethodnih kriterijuma su:

- višočlane i višegeneracijske porodice izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika;
- radno sposobni, nezaposleni, izbegla, interno raseljena lica i povratnici, naročito iz porodica koje imaju hronično bolesne članove i porodice sa decom ometenom u razvoju;
- porodice bez imovine i redovnih prihoda;
- porodice sa decom sa smetnjama u razvoju i/ili samohrani roditelji;
- žene;
- samačka domaćinstva;
- radno sposobni, izbeglice, interno raseljena lica i povratnici koji nemaju kvalifikacije odgovarajuće za potrebe lokalne privrede.

POGLAVLJE 5.

OPŠTI I SPECIFIČNI CILJEVI

Opšti cilj

Poboljšati socijalno-ekonomski položaj izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika u opštini Tutin kroz programe poboljšanja uslova života i reintegracije.

Specifični ciljevi:

5. U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica interno raseljenih lica i povratnika kroz dodelu grantova u građevinskom materijalu za dovršetak započete stambene gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata,
6. U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica interno raseljenih lica kroz izgradnju montažnih kuća, kao i za najmanje 5 porodica povratnika,
7. U periodu do kraja 2014. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 50 porodica interno raseljenih lica i povratnika kroz grantove dohodovnih aktivnosti,
8. Stambeno zbrinuti socijalno ugrožene porodice interno raseljenih lica i povratnika izgradnjom objekta za socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima sa najmanje 20 stanova.

POGLAVLJE 6.

AKTIVNOSTI – ZADACI ZA REALIZACIJU LPA

TABELA LOKALNOG AKCIONOG PLANA

SC1 : U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica interno raseljenih lica i povratnika kroz dodelu grantova u građevinskom materijalu za dovršetak započete stambene gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata.

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi	Resursi	Odgovorni akteri	Partner
1.1. Formiranje Komisije i izrada kriterijuma za raspodelu građevinskog materijala	I mesec realizacije	Formirana Komisija i utvrđeni kriterijumi	Opštinska odluka o osnovanju komisije	Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori/donatori	Opštinska uprava	
1.2. Raspisivanje konkursa i prikupljanje prijave	II i III mesec	Raspisan konkurs i prikupljene prijave	Broj prijavljenih na konkurs, Struktura i nivo izgrađenosti objekata			Komisija za raspodelu	Gradska uprava i donatori
1.3. Obilazak podnosilaca zahteva	IV i V mesec	Obavljene terenske posete podnosiocima zahteva	Broj obavljenih poseta, Broj i vrsta prikupljenih informacija			Komisija za raspodelu	Gradska uprava i donatori
1.4. Razmatranje zahteva i donošenje odluke o izboru korisnika	VI mesec	Odabrano najmanje 15 korisnika	Broj odabranih korisnika, Struktura porodica korisnika i struktura građev. objekata			Komisija za raspodelu	

1.5. Sprovedenje tendera za isporučioaca građevinskih paketa	VI i VII mesec	Sprovedena tenderska procedura i određen isporučilac građevinskih paketa	Broj kandidata prijavljenih na tenderu		Odeljenje za javne nabavke	
1.6. Zaključivanje ugovora o dodeli građevinskih paketa sa korisnicima	VI i VII mesec	Zaključeno najmanje 15 ugovora o dodeli građevinskih paketa	Broj zaključenih ugovora		Komisija za raspodelu	
1.7. Isporuka materijala i kontrola ugradnje po ugovoru	VII – X mesec	Isporučeno najmanje 15 paketa građevinskog materijala i obavljena kontrola ugradnje	Broj isporučених paketa građevinskog materijala, Broj paketa ugrađenih u skladištu sa ugovorom		Komisija za raspodelu	

SC2: U periodu od 2011 – 2014. godine stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica interno rasejanih lica kroz izgradnju montažnih kuća, kao i za najmanje 5 porodica povratnika

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni Budžet LS i ostali lokalni resursi	Resursi Ostali izvori/donatori	Odgovorni akteri	Partner
1.1 Potpisivanje ugovora o realizaciji projekta montažnih kuća, priprema potrebne građevinske dokumentacije i dobijanje lokacijske dozvole	I – III mesec realizacije	Ugovor o realizaciji potpisan, građevinska dokumentacija pripremljena i dobijena lokacijska dozvola	Potpisan ugovor, kompletna građevinska dokumentacija i dokumentacija za lokacijsku dozvolu		114.400 EUR	Opštinska uprava, poverenik	
1.2 Formiranje zajedničke komisije	II mesec	Komisija formirana	Rešenje o formiranju komisije donešeno			Opštinska uprava, poverenik	
1.3 Oglas za izbor korisnika	III mesec	Objavljen oglas	Usvojen tekst pravilnika i oglasa, objavljen oglas			Komisija, Opštinska uprava	
1.4 Izrada preliminarne liste korisnika	IV – V mesec	Preliminarna lista kompletirana	Prikupljene i pregledane prijave, kompletirana lista			Komisija, Opštinska uprava	
1.5 Razmatranje prigovora i usvajanje konačne liste korisnika	VI mesec	Usvojena konačna lista 13 porodica korisnika	Prigovori razmotreni, odluka o donošenju konačne liste s 13 porodica korisnika			Komisija	
1.6 Postavljanje montažnih kuća	VII – X mesec	Montažne kuće postavljene	Postavljene kuće, potpuna			Dobavljač	Komisija

SC3: U periodu do kraja 2014. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 50 porodica interno rasejjenih lica i povratnika kroz grantove dohodovnih aktivnosti

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Resursi Ostali izvori/donatori	Odgovorni akteri	Partner
3.1 Prezentovanje programa neposredno i oglašavanjem preko lokalnih medija	I – III mesec realizacije	Održane najmanje dve prezentacije sa najmanje 30 otencijalnih korisnika. Oglašen program preko lok radija i TV u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama. Broj i vrsta medijskih oglašavanja		80.000 EUR	Lokalna samouprava/ poverenik	Nacionalna za zapošljavanje filijala Tutin, lokalni mediji
3.2 Identifikovanje zainteresovanih lica za program ekonomskog osnaživanja	IV mesec	Identifikovana zainteresovana lica za program	broj i obim zainteresovanih porodica			Lokalna samouprava/ poverenik	Lokalna samouprava, NSZ
3.3 Izrada kriterijuma za odabir korisnika ovog programa	IV mesec	Izrađena analiza identifikovanih potreba i formirani kriterijumi	Broj anketiranih korisnika			Lokalna samouprava/ poverenik	Poverenik
3.4 Raspisivanje konkursa za zainteresovane korisnike	IV – V mesec	Prijavljeni na konkurs	Broj prijavljenih IRL i povratnika			Lokalna samouprava	
3.6. Izbor 50 porodica koje će biti uključene u program dohodovnih aktivnosti	VI mesec	Izabrano 50 porodica koje će biti uključene u program dohodovnih aktivnosti	Broj porodica koje ispunjavaju uslove konkursa			Lokalna samouprava	Poverenik
3.7. Realizacija programa	VII – XII mesec	Realizovani zadaci programa				Korisnici programa	Poverenik

SC4: Stambeno zbrinuti socijalno ugrožene porodice interno raseljenih lica i povratnika izgradnjom objekta za socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima sa najmanje 20 stanova

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni ostali lokalni resursi	Resursi Ostali izvori/donatori	Odgovorni akter	Partner
4.1 Izbor lokacije i izrada projektno-tehničke dokumentacije	I – IV mesec	Odabrana lokacija, urađen glavni projekat, dobijeno odobrenje za izgradu	Površina lokacije, broj dobijenih dozvola i saglasnosti		Donatorska sredstva 500.000 €	Lokalna samouprava – osoba ovlašćena od strane predsednika opštine	Lokalna samouprava
4.2 Izrada tendera i sprovođenje procedure za izbor izvođača radova	IV – VIII mesec	Sprovedena tenderska procedura, izabran izvođač radova, sklopljen ugovor	Broj prijavljenih na tenderu, nivo kvaliteta sakupljenih ponuda, trajanje tenderske procedure			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS
4.3 Formiranje Komisije za izradu Pravilnika i Oglasa	IX – XI mesec	Formirana komisija, urađen Pravilnik, raspisan oglas	Rešenje o obrazovanju komisije, tekst Pravilnika, tekst Oglasa			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS
4.4 Raspisivanje oglasa za dodelu stanova	XII – I mesec	Objavljen oglas, prikupljene prijave	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS
4.5 Prezentacija programa i javno oglašavanje putem	II – III mesec	Održane najmanje dve, oglašen	Broj održanih prezentacija, broj učesnika			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS

medija			program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 15 dana	na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja					
4.6 Izgradnja stambene jedinice	IV – XI mesec	Izgrađena zgrada, izdata upotrebna dozvola	Nivo ispunjenosti standarda novoizgrađenih stanova za izdavanje upotrebne dozvole		Izdavač radova	Nadzorni organ ispred lokalne samouprave			
4.7 Dodela stanova po Pravilniku	VIII – IX mesec	Utvrđena lista korisnika koji će dobiti stanove, sklopljeni ugovori sa korisnicima stanova	Broj sklopljenih ugovora o korišćenju stanova	Članovi komisije, Predsednik opštine, prostor i oprema za rad	Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS			
4.8 Medijska prezentacija celokupne realizacije programa	Kontinuirano	Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj članaka u novinama		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS			
4.9 Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano, XI – XII mesec	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, pisanje izveštaja, ocenjena uspešnost realizacije	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS			

POGLAVLJE 7.

RESURSI/BUDŽET

Procenjeno je da će za realizaciju Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika na području opštine Tutin 2011 – 2013. godine biti potrebno ukupno 762.000 evra.

Detaljan godišnji budžet za svaku sledeću godinu primene Lokalnog plana biće urađen na osnovu razrađenih godišnjih planova za te godine.

Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog akcionog plana obezbeđivaće se iz različitih izvora:

- Delom iz budžeta lokalne samouprave
- Delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog Lokalnog plana;
- Iz drugih dostupnih izvora.

POGLAVLJE 8.

ARANŽMANI ZA PRIMENU

Aražmani za primenu LPA u opštini Tutin obuhvataju **lokalne strukture i sve potrebne mere i procedure** koji će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se :

1) Strukture za upravljanje procesom primene LAP-a, i

2) Strukture koje su operativne i primenjuju LAP-a

Strukturu za upravljanje procesom primene LAP, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće odgovarajući organ Opštinske uprave koji je učestvovao u njegovoj izradi.

Ovaj organ, ima sledeće zadatke:

1. U potpunosti odgovara za vođenje celokupnog procesa primena Lokalnog plana;
2. Imenuje lokalne timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije Lokalnog plana;
3. Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera – učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u lokalnoj zajednici.
4. Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji Lokalnog plana
5. Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana akcije;
6. Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj smoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće **institucije, organizacije i timovi** formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekta razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu s Lokalnim akcionim planom, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici – partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu s principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

1. Realizacija Lokalnog akcionog plana;
2. Neposredna komunikacija sa korisnicima usluga koje se obezbeđuju Lokalnim planom;

3. Redovno dostavljanje izveštaja sekretaru Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana;
4. Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetencija za sprovođenje zadataka Lokalnog akcionog plana;
5. Unapređenje procesa primene lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

Upravljačka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme međusobne komunikacije u odnosu na očekivane rezultate primene Lokalnog plana. Plan komunikacije i operativne strukture urediće vreme i način razmene informacija i preduzimanje odgovarajućih akcija.

Detaljne godišnje planove za naredni period, nakon 2014.god. pripremiće se u procesu uz aktivne konsultacije sa opštinskim organima.

Godišnje planove će usvajati Skupština opštine Tutin (ili drugi nadležni organ lokalne samouprave).

Mehanizmi praćenja, ocenjivanja uspešnosti primene Lokalnog plana i donošenja eventualnih korektivnih mera biće definisani Planom praćenja i ocenjivanja uspešnosti (planom monitoringa i evulacije).

POGLAVLJE 9. PRAĆENJE I OCENA USPEŠNOSTI (MONITORING I EVALUACIJA)

- ❖ **Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoring i evaluacija)** LAP-a je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LAP-a radi predlaganje eventualnih izmena u aktivnostima na osnovi nalaza i ocena.
- ❖ **Vremenski okvir: Monitoring (kao sistematski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoročno za period 2011-2014 godine.**
- ❖ **Predmet monitoringa i evaulacije:** Monitoring i evaulacija uključuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti – zadataka i specifičnih ciljeva.
- ❖ **Ključni indikatori uticaja za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog akcionog plana** će biti sledeći:
 - Broj novih usluga- lokalnih mera/programa za izbeglice, interno raseljena lica i povratnike;
 - Struktura korisnika/ca usluga i mera/programa;
 - Nivo uključenosti različitih aktera u pružanje usluga izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima;
 - Obim finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika;
 - Struktura finasijskih sredstava izdvojenih za usluge za izbegle, interno raseljena lica i povratnike (budžet lokalne samouprave, donatorska sredstva, drugi izvori)

Procesni indikatori su definisani u sklopu tabele Lokalnog akcionog plana.

- ❖ **Metode i tehnike monitoringa i evaluacije:** Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standarni set alata među kojima su: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnici, razgovori), ankete, izveštavanje i dr.

Imenovani optštinski organ biće odgovoran za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada na primeni Lokalnog akcionog plana – vršeći monitoring (M) i evaulaciju (E). Tim za M i E čine predstavnici/ce stručna lica iz lokalnih institucija i organizacija koje se neposredno ili posredno bave pitanjima izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika, kao i predstavnici /ce korisničkih grupa ovog Lokalnog akcionog plana. Radna grupa će svojim Planom rada definisati način organizovanja monitoringa i evulacije lokalnog plana.